

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpinä päämäärinä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä monenkeskisen kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä. Euroopan unioni ja puolustusliitto Nato muodostavat Suomen ulkopoliittikan yhteistyövaraisen ytimen.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopan turvallisuuteen kohdistuu vakavin uhka vuosikymmeniin. Venäjän sota Ukrainaa vastaan heikentää Suomen ja koko Euroopan turvallisuutta. Suomi toimii aktiivisena osana sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja kansainvälisten suhteiden rakentajana. Suomi vaikuttaa aktiivisesti ja aloitteellisesti niin Natossa, Euroopan unionissa, YK:ssa kuin muissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Suomen tavoitteena on yhtenäinen, globaalisti vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni. EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä kauppapolitiikka määrittävät keskeisesti Suomen kansainvälisiä suhteita. Suomi edistää EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen roolin vahvistamista. Suomi vastaa Venäjän hyökkäyssotaan osana unionia.

Suomi kehittää laaja-alaisesti suhdettaan Yhdysvaltoihin, joka on yksi Suomen keskeisimmistä strategisista yhteistyökumppaneista ja liittolaisista. Samalla tiivis pohjoismainen yhteistyö on epävakaa kansainvälisessä toimintaympäristössä yhä tärkeämpää. Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös Suomen ja Venäjän kahdenvälisiin suhteisiin ja yhteistyömahdollisuuksiin laaja-alaisesti. Hyökkäyksen vaikutukset heijastuvat turvallisuuden ohella laajasti myös globaaliin kehitykseen.

Suomi on Nato-jäsenyytensä myötä sotilaallisesti liittoutunut maa. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja Pohjois-Euroopan vakautta sekä asemoi Suomen entistä tiiviimmin osaksi eurooppalaista ja transatlanttista turvallisuusyhteisöä, Suomen vahva puolustus- ja kriisinsietokyky vahvistaa myös Natoa ja liittokunnan yhteistä puolustusta. Puolustusliitto Naton jäsenyyden myötä Suomi on osa Naton yhteistä puolustusta ja siten perustamissopimuksen viidennen artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Naton jäsenenä Suomi on päättämässä Suomelle keskeisistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä.

Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainassa on vaikutusta myös suurvaltojen ennestään jännitteisiin suhteisiin. Kiinan asemoituminen Venäjän hyökkäykseen tulee vaikuttamaan Kiinan kansainväliseen asemaan. Yhdysvaltojen ja EU:n suhde tiivistyy entisestään. Suurvaltakilpailun riskienhallinta puoltaa uudenlaista panostamista samanmielisiin kumppaneihin, kuten Australiaan, Etelä-Koreaan, Japaniin ja Kanadaan. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa. Muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi Euroopan itäisen naapuruston kehitys vaatii erityistä seuranta. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa edelleen.

Globaalit haasteet, kuten teknologisen kehityksen murros, vaikuttavat toimintaympäristöön itsenäisinä ilmiöinä. Lisääntyneet kehityshaasteet vaikeuttavat globaalisti Agenda2030 kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Kehittyvät maat ovat merkittävä osa kansainvälistä ratkaisua kestävä kehityksen saavuttamiseksi. Suomi rakentaa kehittyvien maiden kanssa kestäviä kumppanuuksia molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen perustuen. Humanitaarisen avun tarpeet nousevat edelleen. Globaalit ruokaturvaan ja energia- ja luonnonvaravaikutuksiin liittyvät kyvykset tulevat olemaan keskeisiä.

Kauppapolitiikalla on tärkeä tehtävä suomalaisten työn, toimeentulon ja hyvinvoinnin turvaamisessa. Protektionismi, globaalien tuotantoketjujen toimintaan liittyvät haasteet ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän rapautuminen haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää. Kilpailukyvyyn säilyttämiseksi EU:n on kyettävä puuttumaan nykyistä paremmin erilaisiin markkinavääristymiin. Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan seurauksena muuttunut yleiseurooppalainen tilanne ja käyttöön otetut pakotteet, sekä hyökkäyksen globaalit heijastusvaikutukset vaikuttavat merkittävästi kansainväliseen kauppaan ja Suomen kauppasuhteisiin. Muuttunut geopoliittinen tilanne ja suurvaltakilpailu lisäävät kansainvälisten markkinoiden epävarmuutta ja vaikeuttavat myös suomalaisyritysten toimintaa. Tarve edistää suomalaisyritysten pääsyä korvaaville markkinoille ja mahdollisuuksia monipuolistaa arvoketjujaan on kasvava. EU:n ja muiden maiden elvyttävät toimet voivat myös edelleen tarjota uusia markkinoita myös suomalaisyrityksille.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma/arvio	2023 arvio	2024 arvio
Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen			
— Nato-liitännäiset sopimus- ja lainsäädäntöhankkeet (valmiusaste, %)	10	50	100
— Yhdysvaltain kanssa neuvoteltava DCA-sopimus (valmiusaste)	-	Kesken	Valmis
— Tuki Ukrainalle (milj. euroa)	58	58	58
Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän edistäminen			
— Hallituksen esitykset kansainvälisistä sopimuksista (kpl)	6	1	11
Kokonaisvaltaisen kehityspolitiikan edistäminen			
— Vahvistetaan naisten ja tyttöjen asemaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	50	67	80
Suomen kasvua tukevien taloussuhteiden edistäminen ja suomalaisyritysten osallistumisen edistäminen kansainvälisiin arvoketjuihin ja kauppaan			
— Team Finland -työstä saatu asiakas- ja sidosryhmäpalaute (1—5)	4	4	4

Suomi toimii Itämeren maiden neuvoston (CBSS) puheenjohtajana v. 2023—2024 ja valmistautuu Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) puheenjohtajuuteen v. 2025. Lisäksi Suomi toimii Yhdistyneitten kansakuntien (YK) ihmisoikeusneuvostossa v. 2022—2024.

Sukupuolten tasa-arvo

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopoliitikassaan. Sukupuolten tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kielto on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin sekä EU-oikeuteen perustuva velvoite.

Suomi edistää naisten osallistumista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Suomessa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa palvelevien naisten osuus on vaihdellut viime vuosina 4,7–7,8 prosentin välillä. Tavoitteena on nostaa naisten osallistumista edettäessä kohti YK-tavoitetta. Siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista naisia on 46 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Suomen neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman läpileikkaavia teemoja ovat naisten osallistumisen vahvistaminen, tietopohjaisuuden vahvistaminen, kumppanuuksien vahvistaminen sekä ilmasto- ja ympäristökysymysten linkitys Naiset, rauha ja turvallisuus -agendaan. Rauhanvälitykseen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanturvaajaverkostojen toimintaa.

Suomen kehityspolitiikan yksi painopiste on naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymiserveiden vahvistaminen, mikä on keskeistä myös väestönkasvun hillinnässä. Painopiste näkyy mm. Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 414 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2024 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 67 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toimii YK:n Agenda2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä edistää ilmastopöytäkirjojen toimeenpanoa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, jolla torjutaan ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategisia taloussuhteita. Suomi nojautuu kehityspolitiikassaan omiin vahvuusalueisiinsa, joissa Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävä kehitystä. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehittyvien maiden kestävä kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Myös EU:n kauppapolitiikassa tuetaan ratkaisuja ja linjauksia, joilla edistetään kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ulkoministeriö edistää kestävä kehitystä myös tukemalla vienninedistämisessä vihreään siirtymään ja digitalisaatioon liittyvien ratkaisujen tarjoamista maailmalle. Ulkoministeriö tukee kestävä kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja -välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2024 talousarvioesityksessä kansainvälisissä sopimuksissa määriteltyjä ilmastotavoitteita yhteensä arviolta noin 330 milj. eurolla. Laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyöllä näitä tavoitteita tuetaan arviolta 50 milj. eurolla. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 280 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista. Lisäksi pääluokan muilla määrärahoilla tuetaan hiilineutraaliustavoitteita tukevia hankkeita.

Budjettilakiesitykset

Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys Euroopan unionin tilapäisestä matkustusasia- kirjasta	24.01.01

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2023	2024
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i>		
	— muu valtuus	268,19	268,19
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	397,49	463,91
	— muu valtuus (Finnfund erityisriskiluottotappiot)	150,00	150,00
24.30.69	<i>Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	-	30,00
24.30.89	<i>Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	-	20,00

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2022—2024

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
01. Ulkoasiainhallinto	295 621	286 231	286 024	-207	0
01. Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	267 222	258 506	258 202	-304	0
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	3 266	1 005	1 102	97	10
29. Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	13 833	14 220	14 220	—	0
74. Talonrakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	11 300	12 500	12 500	—	0
10. Kriisinhallinta	59 603	72 428	76 228	3 800	5
20. Suomalaisten kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	39 612	50 680	53 080	2 400	5
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)	16 595	19 248	19 248	—	0
66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 3 v)	3 397	2 500	3 900	1 400	56
30. Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	917 235	855 802	769 041	-86 761	-10
50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	0	—	—	0
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siir- tomääräraha 3 v)	774 505	713 012	621 699	-91 313	-13
67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	3 000	3 060	2 904	-156	-5
68. Kehitysyhteistyön yhteistoiminta- hankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—	—	6 887	6 887	0
69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	57 821	57 821	0
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottami- nen (siirtomääräraha 3 v)	10 000	10 000	10 000	—	0
89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoi- tukset (siirtomääräraha 3 v)	129 730	129 730	69 730	-60 000	-46
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	105 479	117 765	157 126	39 361	33
20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	4 800	3 000	1 600	-1 400	-47
23. Etyj-puheenjohtajuus (siirtomää- räraha 2 v)	—	1 569	2 840	1 271	81
50. Eräät valtionavut (kiinteä määrä- raha)	2 421	2 241	1 741	-500	-22

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	12	45	45	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	98 463	110 110	150 400	40 290	37
(87.) Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)	300	300	—	-300	-100
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	-517	500	500	—	0
Yhteensä	1 377 938	1 332 226	1 288 419	-43 807	-3

Henkilötyövuosien kokonaismäärä¹⁾

1 503   1 486   1 480

¹⁾ Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2024 n. 400 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 140 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä n. 913 henkilöä. Etyj-puheenjohtajuuden hoitamiseen voidaan palkata enintään 15 henkilötyövuotta vastaava määrä määräaikaista lisähenkilöstöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinto edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia Suomen rajojen ulkopuolella. Ulkoministeriö huolehtii Suomen elintärkeistä, kansainvälisistä yhteyksistä ja lakisääteisistä konsulipalveluista ulkomailla tapahtuvissa avustustapauksissa sekä kriisitilanteissa. Ministeriön maahantulopalveluilta edistetään työperäistä ja estetään laitonta maahanmuuttoa.

Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Muuttuva ympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakkointia, seurantaa, analyysiä, strategista viestintää ja joustavaa resurssien käyttöä. Ulkoasiainhallinnon keskeiset vaikuttamisen välineet ovat tehokas kahden- ja monenvälinen diplomatia eri tasoilla sekä tulokellinen viestintä. Ulkoasiainhallinto hyödyntää toiminnassaan enenevästi digitaalisia ratkaisuja.

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2022 toteutuma/arvio	2023 arvio	2024 arvio
Työperäisen maahanmuuton lupaprosessit			
— Edustustoissa vireytettyjen työntekijän oleskelulupahakemusten (TTOL) määrä	8 300	8 300	8 300
Kriisivalmius			
— Tilannekuvatoiminnan aloittaminen tilanneorganisaation käynnistämistä koskevasta päätöksestä (aloitusaika enintään, h)	1	1	1
Vientivalvonta			
— Vientilupien käsittelyaika enintään 15 pv (osuus lupahakemuksista, %)	80	80	80
— Vientivalvontaa koskevat tiedustelut (vastausaika enintään, pv)	14	14	14
Pakotteiden hoito			

	2022 toteutuma/arvio	2023 arvio	2024 arvio
— Yritys-, kansalais- ja viranomaistiedustelut (vastausaika enintään, pv)	84	95	28
— Poikkeuslupia koskevat päätösesitykset/lisätietopyynnöt (käsitelyaika enintään, pv)	112	168	42

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2022 toteutuma	2023 ennakoitu	2024 tavoite
Henkilötyövuodet	2 421	2 396	2 393
— Ulkoministeriö	868	874	869
— Ulkomaanedustus	605	612	611
— Paikallisesti palkatut	948	910	913
Työtyytyväisyysindeksi	3,7	3,7	3,7
Eläköitymisikä	66	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,0	5,0	5,0

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 258 202 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen
- 2) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2023 (euroa)

Ministeriö	79 345 000
Toimintamenot	10 255 000
Henkilöstömenot	79 345 000
Edustustot, 93 toimipistettä¹⁾	152 007 000
Toimintamenot ²⁾	70 484 000
Henkilöstömenot	81 523 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	26 898 000
Yhteensä	258 202 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 30, Itä 7, Aasia ja Amerikka 29, Afrikka ja Lähi-itä 22 ja pysyvät ja erityisedustustot 5 toimipistettä. Lähetettyä henkilökuntaa 89 toimipisteessä.

²⁾ Lisäksi kehitys yhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenoihin arvioidaan käytettävän momenttien 24.30.66 ja 24.30.69 määrärahoja yhteensä 11 000 000 euroa.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutus- ja päivähoitokor-

vaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, varustauskorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan mm. tieto- ja kiinteistöhallinnon sekä turvallisuuden ja koulutuksen menoja sekä ministeriössä että edustustoissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen nettobudjetoituja toimintamenoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	271 042	276 196	274 800
Bruttotulot	16 337	17 690	16 598
Nettomenot	260 705	258 506	258 202
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	48 914		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	55 431		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	10 818	11 610	10 813
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	7 389	6 500	9 972
Tuotot yhteensä	18 205	18 110	20 785
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	9 006	13 765	9 508
— osuus yhteiskustannuksista	32 173	20 824	33 568
Kustannukset yhteensä	41 180	34 589	43 076
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-22 975	-16 479	-22 291
Kustannusvastaavuus, %	44	52	48

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahasta käytetään arviolta 300 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikeviennin erityisasiantuntija Suomen Soulin-suurlähetystössä (siirto momentille 30.20.47)	-300
Energiapolitiikan ja alue- ja rakennepolitiikan erityisasiantuntijat Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentilta 32.01.01)	32
Erytyisasiantuntija IAEA-hallintoneuvostokaudelle Suomen Wienin suurlähetystöön (siirto momentille 32.01.01)	-38
Inflaation vaikutukset edustustoverkossa	1 000
Kansalliset asiantuntijat Natossa (Nato, Voluntary National Contribution, VNC)	472
Konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottaminen Hätäkeskuslaitoksessa (siirto momentille 26.30.02)	-18
Kyberturvallisuuden kehittäminen; hankkeet	-20
Oikeusvaltio- ja demokratehtävien hoito (siirto momentilta 24.30.67)	56
Oleskelulupaprosessien resurssien määräaikainen kasvattaminen	-1 235
Opetusalan erityisasiantuntija Suomen Lontoon-suurlähetystössä (siirto momentille 29.01.21)	-179
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69)	68
Poliittisten esikuntien kasvu	-102
Puolustussektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentilta 27.01.01)	131
Puolustussektorin erityisasiantuntijat Suomen Nato-edustustossa (siirto momentilta 27.01.01)	1 092
Sosiaali- ja terveysalan asiantuntija Suomen pääkonsulaatissa Pietarissa (siirto momentille 33.01.01)	-259
Suomen Etyj-puheenjohtajuus 2025; vakinaisen henkilöstön menot	550
Team Finland Knowledge -erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Moskovassa (siirto momentille 29.40.20)	-270
Team Finland -verkoston vahvistaminen	-7 000
Ulkoasiainhallinnon lisäresurssointi Suomen Nato-jäsenyyden johdosta	700
Virtual Finland -palvelualusta (RRF pilari2)	-1 000
Ympäristöalan erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Moskovassa (siirto momentille 35.01.01)	-259
Palkkausten tarkistukset	6 275
Yhteensä	-304

2024 talousarvio	258 202 000
2023 I lisätalousarvio	-270 000
2023 talousarvio	258 506 000
2022 tilinpäätös	267 222 000

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 102 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-pa-

viljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttkiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistöjen vuokratarkistukset	97
Yhteensä	97
2024 talousarvio	1 102 000
2023 talousarvio	1 005 000
2022 tilinpäätös	3 266 000

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 220 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
-----------------	----------

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	14 220 000
2023 talousarvio	14 220 000
2022 tilinpäätös	13 833 491

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on otettu huomioon Suomen Nato-edustuston muuton Naton päämajaan aiheuttamat tilakustannukset 4 500 000 euroa. Nato-edustuston muuton lisäksi ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää noin 30 muuta ulkoministeriön omistaman tai vuokraaman kiinteistön perusparannus- tai korjaushanketta v. 2024.

2024 talousarvio	12 500 000
2023 talousarvio	12 500 000
2022 tilinpäätös	11 300 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Suomi osallistuu aktiivisesti Etyjin, EU:n, Naton ja YK:n sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan. Työssä otetaan huomioon myös kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean antamat yli hallituskausien ulottuvat suositukset kriisinhallinnan kehittämiseksi. Nopeat muutokset Euroopan turvallisuustilanteesta edellyttävät varautumista muutoksiin myös kriisinhallinnan osalta. Suomelle on jatkossakin tärkeätä taata riittävä osallistumistaso sekä sotilaallisessa että siviilikriisinhallinnassa. Osallistumalla kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan kansallista puolustuskykyämme ja kansallisia valmiuksiamme.

Suomi osallistuu tällä hetkellä yhteentoista sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan vuonna 2024 olevan noin 400 sotilasta. Osallistuminen YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa on Suomen suurin joukkokokonaisuus noin 200 sotilaalla. Muita suuria joukkokokonaisuuksia on Irakissa ja Kosovossa. Suomi osallistuu lisäksi merkittävällä panoksella koulutustuen antamiseen Ukrainan asevoimille EUMAM Ukraine sekä INTERFLEX-koulutusoperaatioiden kautta. Suomi osallistuu operaatioihin myös Väli-meren alueella ja Afrikassa, Malissa, Somaliassa ja Mosambikissa. Lisäksi Suomi osallistuu kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin noin 130 asiantuntijalla. Siviilikriisinhallinnassa suurimmat yksittäiset osallistumiset ovat Ukrainassa, Etelä-Sudanissa, Georgiassa ja Somaliassa. Lähes puolet Suomen siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista on naisia.

Ulkoministeriön rauhanvälitystoiminta keskittyy erityisesti Länsi-Balkaniin, Lähi-idän alueelle ja Afrikan sarveen. Tavoitteena on edistää naisten ja nuorten merkityksellistä osallistumista rauhanprosesseihin ja tukea naisrauhanvälittäjäverkostoille jatketaan. Tuki uskonnollisten ja perinteisten vaikuttajien verkostolle on tärkeä osa rauhanvälitystoimintaa. Painopisteenä on myös vesidiplomatia, jota on kehitetty järjestelmällisesti ja kansainvälinen kysyntä Suomen osaamiselle on kasvanut merkittävästi.

20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonaparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-
turmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen

5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen

6) yhdessä momentin 27.30.20 määrärahan kanssa enintään 450 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	1 523 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 844 000
05.	Yhteiset menot	7 544 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	547 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 466 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	18 613 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	499 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	533 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	7 525 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	742 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 678 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	702 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	5 864 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2024.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 52 680 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rotaatiokoulutuksen materiaalit ja ampumatarvikkeet (siirto momentilta 27.30.20)	2 400
Yhteensä	2 400

2024 talousarvio	53 080 000
2023 I lisätalousarvio	4 420 000
2023 talousarvio	50 680 000
2022 tilinpäätös	39 611 503

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 248 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 6) enintään 150 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	18 948 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		19 248 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin n. 140 asiantuntijaa.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 18 248 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2024 talousarvio	19 248 000
2023 talousarvio	19 248 000
2022 tilinpäätös	16 594 838

66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 2) rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- 3) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin

5) rauhanvälitystoimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhanvälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhanvälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 390 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 3 510 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hauraiden tilanteiden kehitysyhteistyö (siirto momentilta 24.30.66)	2 050
Rauhanvälitys; kertaluonteinen lisäys	-650
Yhteensä	1 400
2024 talousarvio	3 900 000
2023 talousarvio	2 500 000
2022 tilinpäätös	3 396 615

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen, joka on keskeistä myös väestönkasvun hillinnässä, sekä koulutus ja ilmastotoimet. Suomi ajaa tavoitteitaan myös EU:n kehityspolitiikassa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja YK-järjestöissä. Suomi edistää tehokkaasti suomalaisten yritysten osallistumista EU:n Global Gateway -aloitteen puitteissa rahoitettaviin investointihankkeisiin.

Suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta edistetään ja lisätään suomalaisten yritysten hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja kehityssijoituksissa. Painotetaan kehityspoliittisia finanssisijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan. Kehitysrahoituksen eri muodot täydentävät toisiaan. Tuloksellisen kehityspolitiikan saavuttamiseksi tarvitaan sekä lahjamuotoista että laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta.

Kehittyvissä maissa edistetään suomalaista osaamista hyödyntävää kestävää metsätaloutta ja metsityshankkeita sekä muita hankkeita, jotka parantavat paikallisia elinoloja ja kasvattavat globaalia hiilinielua.

Suomi jatkaa humanitaarisen avun antamista painottaen kaikkein haavoittuvimpien auttamista. Tavoitteena on myös edistää ja kasvattaa suomalaista rauhanvälitysoosaamista myös yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde. Uudelle Tuki Ukraina -momentille ohjataan yhteensä 58 milj. euroa v. 2024, joka on 20 milj. euroa nykyistä Ukrainan maakohtaista kehystä suurempi. Kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta.

Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Kehitysyhteistyövarojen käyttöä valvotaan tehokkaasti. Mikäli väärinkäytöksiä havaitaan, tämä johtaa tuen leikkaukseen tai lakkauttamiseen ja mahdollisuuksien mukaan takaisinperintään.

Osana talouden tasapainottamistoimia ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahaan tehdään vv 2024 yhteensä 118 milj. euron sopeutus. Varsinaisen kehitysyhteistyön taso v. 2024 on n. 622 milj. euroa. Lisäksi jatketaan kehittyvien maiden tukemista laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella noin 70 milj. eurolla. Arvion mukaan valtio kohdistaa kehitysyhteistyöhön, mukaan lukien eri ministeriöiden laskennalliset osuudet, yhteensä 1,2 mrd. euroa, mikä vastaa noin 0,42 prosenttia bruttokansantulosta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Jatketaan kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamista tulosohjauksen avulla. Edistetään tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa, riskienhallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2022	2023 ennakoitu	2023 tavoite
Edistetään ilmastotoimia, erityisesti kestävää metsätaloutta ja metsitystä (milj. euroa)	212	350	330
Tuetaan tasa-arvoista ja laadukasta koulutusta (milj. euroa)	62	67	67
Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tuki (milj. euroa)	87	88	88
Humanitaarinen apu ml. Ukraina (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	16	13	16
Kehittyvien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä tuetaan toimivaa demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	49	47	50

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2023
Määrärahat yhteensä	817,7	881,2	886,3	988,7	1 082,3	1 257,0	1 274,7	1 177,4
Maksatukset	955,7	961,4	832,8	1 010,1	1 121,4	1 214,1	1 534,3	
%-osuus BKTL:sta	0,44	0,43	0,36	0,42	0,47	0,47	0,57	

¹⁾ Maksatukset ja BKTL-osuus ennakkotietoja

Suomen julkinen kehitysyhteistyö sisältää varsinaisen kehitysyhteistyömomentin ja laina- ja sijoitusmuotoisen momentin lisäksi muita kehitysyhteistyöksi raportoitavia eriä eri ministeriöiden hallinnaloilta. Merkittävimpinä erinä valtiovarainministeriön EU-jäsenmaksun velvoittavat rahoitusosuudet sekä useamman ministeriön alaiset pakolaiskujen kehitysyhteistyökelpoiset osuudet.

Valtion kehitysyhteistyöksi laskettavat menot vuonna 2024 hallinnonaloittain (1 000 euroa), arvio

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	621 699
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	231 015
Sisäministeriön hallinnonalalla	75 509
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	232 536
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	9 028
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	287
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 614
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	32 274
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	4 442

Ympäristöministeriön hallinnonalalla

515

Yhteensä

1 208 940

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2024 talousarvio

—

2023 talousarvio

—

2022 tilinpäätös

—

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 621 699 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen
- 3) Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 10 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 150 000 000 euroa
- 4) Business Finlandin hallinnoimaan Developing Markets Platform -alustan kehitysinnovaatioiden rahoittamiseen Suomessa toimiville yrityksille ja muille yhteisöille valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti. Määrärahaa saa osana Developing Markets Platform -alustaa käyttää myös Suomessa toimivien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin
- 5) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi
- 7) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen.

Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annettussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	203 979 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	131 752 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	30 655 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	56 101 000
5.	Humanitaarinen apu	83 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	5 312 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 950 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	87 950 000
9.	Korkotuki-instrumentti	21 000 000
Yhteensä		621 699 000

Valtuus

Vuoden 2024 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 463 914 000 euroa.

Finnfundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 150 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	235 558 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	97 727 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	52 339 000
5.	Humanitaarinen apu	24 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	2 290 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	5 200 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistiedotukselle	31 200 000
9.	Korkotuki-instrumentti	15 600 000
Yhteensä		463 914 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Kehitysyhteistyövaltuus						
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	493 105	365 198	242 280	135 041	375 792	1 611 416
Vuoden 2024 sitoumukset		104 372	141 143	132 160	82 239	493 914
Menot yhteensä	493 105	469 570	383 423	267 201	462 032	2 075 330

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 203 979 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 235 558 000 euroa.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuista teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahostoa (UNFPA), Afrikan kehitys pankkiryhmää, YK:n lastenrahastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamistavoitteisiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulohajauksen puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 131 752 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 97 727 000 euroa.

Määrärahojen kohdentamisen perustana ovat vuonna 2024 päättyvät maaohjelmat, jotka määrittävät yhteistyötä kumppanien kanssa. Suomi tekee kahdenvälisiä yhteistyötä seuraavien kumppanimaiden kanssa: Ukraina, Tansania, Mosambik, Etiopia, Kenia, Somalia, Afganistan, Nepal ja Myanmar. Suomi tukee ohjelmia tai hankkeita myös seuraavilla alueilla: Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka, Palestiinalaisalue, eräät alueelliset hankkeet Afrikassa ja Keski-Aasiassa. Maaohjelmien määrä ja taso määritellään uudelleen vuoden 2024 aikana. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea tai hankemuotoista tukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille ja kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahalla voidaan hankkia asiantuntijapalveluita ohjelmien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös edustustoissa paikallisen yhteistyön hankkeisiin sekä kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 30 655 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitus sopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 56 101 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 52 339 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia, humanitaarista miinanraivausta sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten sekä muiden monenkeskisten järjestöjen muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

Käyttösuunnitelmakohdalla myönnetään tukea korkeakouluohjelmiin sekä valtionavustuksia kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt).

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 83 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 24 000 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen sekä EU komission sertifioimien kotimaisten humanitaaristen avustusjärjestöjen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalla rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalla tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustusoperaatioita.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 5 312 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 2 290 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään mm. kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöepäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen sekä toimialakohtaista kehittämistä tukeviin hankkeisiin.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 1 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 5 200 000 euroa.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 87 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 31 200 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehittyvien maiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatuksiteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmaturkijärjestöille myönnettyä määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 21 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä 15 600 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehittyvien maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehittyviin maihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettävien luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukeen kehittyville maille (Public Sector Investment Facility).

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 4 % ja siirtomenojen osuudeksi 96 %.

Momentin määrärahasta on valtuuksilla sidottu arviolta 11 500 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinen NDICI (siirto momentille 28.92.69)	-6 036
Hauraiden tilanteiden kehitysyhteistyö (siirto momentille 24.10.66)	-2 050
Kehitysyhteistyön rahoituksen vähentäminen (HO 2023)	-80 000
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69)	111
Tuki Ukrainalle; kertaluonteinen lisäys	-20 000
Tuki Ukrainalle (HO 2023) (siirto momentille 24.30.66)	-38 000
Yhteistoimintahankkeiden menot	-2 871
Tasomuutos	57 533
Yhteensä	-91 313

2024 talousarvio	621 699 000
2023 talousarvio	713 012 000
2022 tilinpäätös	774 505 000

67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 904 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistävillä toimijoilla.

Määrärahasta myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahasta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle. Demo Finland on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokraatiakehitystä. Oikeusvaltiokeskus on Helsingin yliopistoon verkostomainen toimija, joka tukee oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamista kehitysmaissa Suomen kehityspolitiikan mukaisesti. Keskus myös kokoaa yhteen suomalaista oikeusalan asiantuntemusta tavoitteena ja edesauttaa Suomen kansainvälistä verkostoitumista oikeusvaltiokysymyksissä.

Momentilta myönnettävään rahoitukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistävät toimijat	-100
Oikeusvaltio- ja demokratiatehtävien hoito (siirto momentille 24.01.01)	-56
Yhteensä	-156

2024 talousarvio	2 904 000
2023 talousarvio	3 060 000
2022 tilinpäätös	3 000 000

68. Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 887 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön ja muiden kehitysyhteistyön avunantajamaiden ministeriöiden, edustustojen tai virastojen sekä ODA-kelpoisten kansainvälisten järjestöjen ja Euroopan unionin toimielinten yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen niistä saatujen tulojen puitteissa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ministeriön ja yhteistoimintahankkeiden menojen osuus yhteensä 6 887 000 euroa, josta Euroopan komission kontribuutiot ovat hankkeittain: Kestäviä vesi- ja sanitatiopalveluita kaikille -hanke Nepalissa 3 742 000 euroa, Luonnonvarat ja ilmastonmuutos kunnissa -hanke 1 404 000 euroa, Teknisen tuen yhteistyö koulutussektorilla -hanke Nepalissa 936 000 euroa sekä Säteilyturvakeskuksen (STUK) kontribuutio ydinmateriaalivalvonnan vahvistamiseksi Afrikan unionin alaisen ydinenergiakomission (AFCONE) kautta Afrikassa 805 000 euroa.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99. Lisäys ei kasvata ulkoministeriön rahoitusosuutta hankkeille eikä vaikuta Suomen julkisen kehitysavun määrään.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio 6 887 000

69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 57 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Ukrainaa tukeviin kahden- ja monenvälisiin hankkeisiin, ml. alueelliset hankkeet
- 2) humanitaariseen apuun Ukrainalle
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja näitä vastaavien organisaatioiden Ukraina-hankkeisiin ja näissä toimivien rahastojen tukemiseen
- 4) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) Ukrainan tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja Suomen Kiovan-suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on toteuttavien hankkeiden kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonnlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonnlisäveromomentilta 24.01.29.

Valtuus

Vuoden 2024 aikana saa tehdä uusia sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahaa käytetään Ukrainan tukemiseen ml. humanitaarisen tilanteen, yhteiskunnan kriittisten toimintojen, materiaalien tarpeiden sekä pitkän aikavälin kehitysyhteistyön tukemiseen sekä Suomen Kiovan-suurlähetystön paikallisen yhteistyön hankkeisiin. Määrärahaa käytetään myös Ukrainan jälleenrakennuksen valmistelun ja toteuttamisen tukemiseen. Määrärahaa voidaan kohdentaa käytettäväksi alueellisesti Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin vastauksiksi ja ukrainalaisten tukemiseksi.

Määrärahasta rahoitetaan sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, virastoille, korkeakouluille, toisen asteen oppilaitoksille, kaupungeille ja kunnille sekä säätiöille.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 3 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 54 821 000 euroa. Kulutusmenot pitävät sisällään edustuston turvallisuus- ja kiinteistömenot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01))	-68
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.30.66)	-111
Tuki Ukrainalle (HO 2023)	20 000
Tuki Ukrainalle (HO 2023) (siirto momentilta 24.30.66)	38 000
Yhteensä	57 821

2024 talousarvio 57 821 000

88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	10 000 000
2023 talousarvio	10 000 000
2022 tilinpäätös	9 999 910

89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 69 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) sijoituksiin rahastoihin ja muihin rahoitusvälineisiin osana Suomen kehitysyhteistyötä

2) lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä

3) laina- ja sijoitustoiminnasta aiheutuvien neuvonantajapalveluiden sekä oikeudellisten palveluiden kustannusten maksamiseen.

Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta (laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta 449/1988 4 §).

Valtion erityistehtäväyhtiölle Finnfundille voidaan myöntää lainoja, jotka valtiolla on oikeus muuntaa yhtiön osakkeiksi ja jotka ovat etuoikeusasemaltaan alisteisia yhtiöiden muille vieraan pääoman ehtoisiin lainoihin. (Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta 449/1988 4 a §.)

Lainoja Kansainväliselle kehitysrahastolle (IDA) ja Kansainväliselle maatalouden kehittämisrahastolle (IFAD), myönnettäessä voidaan luopua lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 5 §:n edellyttämästä lainanantajan erillisestä tilintarkastusoikeudesta sekä lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 8 §:n, valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun valtioneuvoston asetuksen (450/1988) 5 ja 7 §:n sekä korkolain (633/1982) 4 ja 12 §:n säännöksiä matalammasta viivästys- ja lisäkorosta tai niiden perimättä jättämisestä.

Valtuus

Vuoden 2024 aikana saa tehdä uusia laina- ja sijoitussopimuksia sekä antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttöä kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palautusmahdollisuus.

Sijoitusstrategia linjauksineen päivitetään syksyn 2023 aikana.

Kehityspoliittiset lainat raportoidaan noin 60–70-prosenttisesti ja kehityspoliittiset sijoitukset sekä laina- ja sijoitustoiminnasta aiheutuvat menot 100-prosenttisesti Suomen julkisena kehitysapuna (ODA) OECD:lle. Finnfundille myönnettävää rahoitusta ei raportoida suoraan Suomen julkisena kehitysapuna, vaan raportointi tehdään yhtiön tekemistä sijoituksista.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 150 000 euroa ja laina- ja sijoitusmenojen osuudeksi 69 715 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Momentin määrärahatason pysyvä alentaminen (HO 2023)	-60 000
Yhteensä	-60 000

Momentin nimike on muutettu.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	69 730 000
2023 talousarvio	129 730 000
2022 tilinpäätös	129 730 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot*20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 1 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisiin hankkeisiin
- 2) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukeviin hankkeisiin
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja näitä vastaavien organisaatioiden yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 4) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen
- 5) hallituksen ulkopoliittisten linjausten mukaisiin Venäjään liittyviin hankkeisiin
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjää koskeviin hankkeisiin liittyvien valtion siirtomenojen maksamiseen
- 7) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän, myös virkaan nimitetyn henkilöstön, palkkausmenojen rahoittamiseen valtion virastojen ja laitosten Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen hankkeissa.

Selvitysosa: Alueelliseen yhteistyöhön osallistuminen on Suomelle tärkeä keino edistää vakautta, turvallisuutta, kestävästä kehitystä ja taloudellisia yhteistyömahdollisuuksia Itämeren, Barentsin ja arktisella alueella. Suomen asemaa aktiivisena ilmastotoimijana ja puhtaan siirtymän edistäjänä tuetaan ja vastataan nouseviin haasteisiin. Keskeisiä yhteistyömekanismeja ovat alueneuvostot (Arktinen neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto ja Itämeren valtioiden neuvosto) ja pohjoisen ulottuvuuden kumppanuudet. Lisäksi rahoituksella tuetaan mahdollisuuksien mukaan Venäjän kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.

Suomen osallistumista monenkeskiseen alueelliseen yhteistyöhön ohjaavat Suomen arktisen strategian, Euroopan unionin arktisen politiikan, Suomen Itämeren alueen strategian, Euroopan unionin Itämeren alueen strategian ja pohjoisen ulottuvuuden politiikan tavoitteet. Tavoitteena on edistää kansainvälisen rahoituksen ohjautumista Suomelle tärkeisiin hankkeisiin.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 100 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 500 000 euroa.

Määrärahasta käytetään arviolta 400 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Arktisen ja Barentsin alueen yhteistyö	800 000
Itämeren alueen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö	680 000
Venäjään liittyvät hankkeet	120 000
Yhteensä	1 600 000

2024 talousarvio	1 600 000
2023 talousarvio	3 000 000
2022 tilinpäätös	4 800 000

23. *Etyj-puheenjohtajuus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 840 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta välttämättömän enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen lisähenkilöstön palkkauksiin ja korvauksiin sekä Etyj-puheenjohtajakauden valmistelun kannalta muihin välttämättömiin kulutusmenoihin

2) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta järjestettävien kokouksien ja muiden niitä vastaavien Etyj-puheenjohtajuuteen välittömästi liittyvien tilaisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Suomi on valittu marraskuussa 2021 Etyjin puheenjohtajaksi vuonna 2025. Puheenjohtajuuteen liittyvä troikkakausi kestää Etyjissä yhteensä kolme vuotta, myös puheenjohtajuutta edeltävän ja seuraavan vuoden. Valmistautuminen puheenjohtajuuteen on aloitettu vuonna 2023.

Määrärahasta maksetaan keskitetysti Etyj-puheenjohtajuudesta ja siihen valmistautumisesta aiheutuvat menot, kuten henkilöstömenot ja matkat sekä lisätilojen vuokramenot. Lisäksi määrärahasta maksetaan Etyj-puheenjohtajuuskautteen liittyvien kokousten ja muiden tilaisuuksien järjestelyjen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvat menot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etyj-puheenjohtajuuden valmistelu	1 271
Yhteensä	1 271

2024 talousarvio	2 840 000
2023 talousarvio	1 569 000

50. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 741 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä hallitusohjelman ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja Suomen kansainvälisiin sitoumuksiin sekä yleisesti ulkoministeriön toimialaan. Painopisteinä ovat sääntöpohjainen kansainvälinen yhteistyö, konfliktinehkäisy, kriisinhallinta ja rauhanvälitys, ihmisoikeudet ja inhimillinen turvallisuus, Euroopan unioni globaalina toimijana, laaja-alainen transatlanttinen yhteistyö sekä ilmastomuutokseen liittyvät turvallisuusuhat. Määrärahasta 545 000 euroa on tarkoitettu varata kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen. Tästä 100 000 euroa varataan Euroopan parlamentin vaaleihin liittyvään tiedotukseen. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus; Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleihin liittyvä tiedotus	100
Kansalaisjärjestöjen tukeminen; kertaluonteinen lisäys	-600
Yhteensä	-500
2024 talousarvio	1 741 000
2023 talousarvio	2 241 000
2022 tilinpäätös	2 421 373

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla
- 4) konsulipalvelulain 41 c §:n mukaisen Suomen ulkopuolella annettavan konsulipalvelun menoihin.

2024 talousarvio	45 000
2023 talousarvio	45 000
2022 tilinpäätös	11 917

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 150 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen
- 2) Euroopan rauhanrahaston vähimmäistalletusjärjestelmän ennakkomaksuihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	28 133 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	11 169 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	24 627 000
Maksuosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	5 495 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	300 000
Maksuosuudet Euroopan Neuvostolle	4 650 000
Maksuosuudet Natolle	8 931 000
OECD:n jäsenmaksu	3 455 000

WTO:n jäsenmaksu	959 000
Maksuosuudet Etyjin talousarvioihin	5 435 000
Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon	50 840 000
Muut maksuosuudet EU:lle	245 000
Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuosuus valmistelukomitean kustannuksista	512 000
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 420 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	4 229 000
Yhteensä	150 400 000

Määrärahaa käytetään arviolta 150 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksuosuudet Etyjin talousarvioihin	100
Maksuosuudet Euroopan Neuvostolle	100
Maksuosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	-30
Maksuosuudet Natolle	4 556
Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon	38 168
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	120
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	138
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	1 415
Maksuosuus YK:n talousarvioon	202
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	-1 273
Muut maksuosuudet EU:lle	29
OECD:n jäsenmaksu	189
Valuuttakurssimuutokset (voitto)	-3 485
WTO:n jäsenmaksu	61
Yhteensä	40 290

2024 talousarvio	150 400 000
2023 talousarvio	110 110 000
2022 tilinpäätös	98 463 000

(87.) Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2023 talousarvio	300 000
2022 tilinpäätös	300 000

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2024 talousarvio	500 000
2023 talousarvio	500 000
2022 tilinpäätös	-517 166

12. Sekalaiset tulot**24. Ulkoministeriön hallinnonala***20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen vuokratulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 102 000 euroa.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt siirtyivät ulkoministeriön omistajahallintaan 1.1.2017. Kiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttikiinteistöjen ylläpito- ja korjausmenot on budjetoitu momentille 24.01.20.

2024 talousarvio	1 102 000
2023 talousarvio	1 005 000
2022 tilinpäätös	1 008 400

99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 20 842 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot kertyvät hallinnonalan viisumien käsittelymaksuista, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien sekä kehitysavun palautuksista, YK:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta maksamista palkkausmenokorvauksista, konsulisuojeludirektiivin (EU) 2015/637 johdosta toisilta jäsenvaltioilta mahdollisesti saatavista korvauksista sekä muista tuloista, joita ei ole nettoutettu hallinnonalan menomomenteille.

Tuloista 6 887 000 euroa on EU:n osuus ministeriön kanssa tehtävistä yhteistoimintahankkeista. Yhteistoimintahankkeista saatavilla tuloilla katetaan ao. yhteistoimintahankkeiden menot, jotka budjetoidaan momentille 24.30.66.

Tulojen arvioitu kertymä (euroa)

Viisumien käsittelymaksut	9 972 000
Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeiden tulot	6 887 000
Sotilaallisen kriisinhallinnan palkkausmenokorvaukset YK:lta	2 483 000
Muut tulot	1 500 000
Yhteensä	20 842 000
2024 talousarvio	20 842 000
2023 talousarvio	13 479 000
2022 tilinpäätös	23 149 100